

Consell Comarcal
del **Baix Llobregat**

MEMÒRIA 2022

**XARXA DE MEMORIA DEMOCRATICA BAIX LLOBREGAT
ESPAI WEB**

INDEX

1. INTRODUCCIÓ

**2. MEMBRES DE LA XARXA DE MEMÒRIA DEMOCRÀTICA
DEL BAIX LLOBREGAT**

3. ACTIVITATS DE LA XARXA DE MEMORIA DEMOCRÀTICA.

4. ENLLAÇOS D'INTERÈS

XARXA DE MEMÒRIA DEMOCRÀTICA BAIX LLOBREGAT

INTRODUCCIÓ

El Baix Llobregat s'ha caracteritzat històricament per l'existència de moviments socials molt actius en la defensa de la democràcia, els drets socials, l'equitat, la justícia i la solidaritat. Podríem dir que aquests valors formen part de l'ADN de la nostra comarca.

La comarca del Baix Llobregat compta amb un ric teixit social i associatiu, que ha estat sensible a les polítiques de recuperació de la memòria democràtica, donant lloc a una sèrie de línies d'actuació, projectes i iniciatives centrades en la recerca, la divulgació, la restitució i la commemoració. També ho han estat els seus ajuntaments, els seus arxius municipals i comarcal, i prova d'això és la bona feina feta des de fa anys.

És per aquest motiu, que des del Consell Comarcal del Baix Llobregat i des del Centre d'Estudis Comarcal han impulsat la creació de la Xarxa Memòria Democràtica, com a instrument de coordinació i articulació estratègica que permeti aconseguir aquestes fites. Sempre, des de la voluntat de generar dinàmiques cooperatives amb el conjunt d'entitats del territori.

L'objectiu principal de la Xarxa, és crear un espai d'interacció i coordinació, amb l'objectiu de disposar d'un marc de treball comarcal, convidant a sumar-s'hi a tots els municipis de la comarca, així com a totes les entitats i organismes que desenvolupin projectes de memòria democràtica.

El 25 de gener de 2020, data que feia 81 anys l'exèrcit de Franco ocupava la nostra comarca, es va constituir la Xarxa de Memòria Democràtica del Baix Llobregat que conformen diverses associacions, sindicats i institucions que treballen per la memòria democràtica a la comarca. Aquesta Xarxa té els seus precedents en el congrés El Baix Llobregat a debat, quan es va fer la primera trobada d'entitats i persones interessades en la memòria democràtica el 6 de maig de 2016. La Xarxa depèn orgànicament del Consell Comarcal del Baix Llobregat i compta amb la secretaria tècnica del Centre d'Estudis Comarcals de Baix Llobregat.

Consell Comarcal del Baix
Llobregat
Àrea d'Educació i Cultura

Secretaria Tècnica:
Centre d'Estudis Comarcals del
Baix Llobregat.

XARXA DE MEMORIA DEMOCRATICA BAIX LLOBREGAT INTEGRANTS

INTEGRANTS DE LA XARXA DE MEMORIA DEMOCÀTICA DEL BAIX LLOBREGAT

Ajuntaments i altres institucions:

- Abrera
- Castelldefels
- Cervelló
- Collbató
- Esplugues de Llobregat
- Esparreguera
- Gavà
- Martorell
- Molins de Rei
- Olesa de Montserrat
- Pallejà
- Palma de Cervelló, la
- Papiol, el
- Prat de Llobregat
- Sant Andreu Barca
- Sant Boi de Llobregat
- Sant Climent de Llobregat
- Sant Esteve Sesrovires
- Sant Feliu de Llobregat
- Sant Joan Despí
- Sant Just Desvern
- Sant Vicenç dels Horts
- Santa Coloma de Cervelló
- Torrelles de Llobregat
- Vallirana
- Diputació de Barcelona. Memòria Democràtica, adscrit a l'Àrea de Presidència
- Suport a la Xarxa de Memòria Democràtica del Baix Llobregat Memorial Democràtic de Catalunya

XARXA DE MEMORIA DEMOCRATICA BAIX LLOBREGAT INTEGRANTS

Entitats

- Associació d'Estudis Torrellencs
- Associació per a la Memòria Històrica i Democràtica del Baix Llobregat
- Centre d'Estudis Comarcals del Baix Llobregat
- Centre d'Estudis de Gavà
- Centre d'Estudis Santjustencs
- Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana
- Grup de Recerca de Cervelló
- Fundació Marianao
- Amical de Mauthausen i altres camps
- CCOO Baix Llobregat
- Col·legi Mare de Déu de la Mercè de Sant Feliu de Llobregat
- Associació Buchenwald

ACTIVITATS

PLENARI DE LA XARXA

El 31 de gener es va celebrar en format telemàtic el Plenari de la Xarxa de Memòria Democràtica del Baix Llobregat. Hi van participar una seixantena de persones entre regidors i regidores de cultura i memòria democràtica de la comarca, sindicats, entitats i associacions vinculades a la memòria democràtica, arxius, i persones que a títol individual van voler acompanyar-nos en aquest primer Plenari.

L'acte el va iniciar la presidenta de la Xarxa de Memòria Democràtica i presidenta del Consell Comarcal, Eva Martínez, que va conduir la primera part del Plenari. El conseller comarcal de Cultura i Memòria Democràtica, Jordi Carbonell, va explicar el projecte d'activitats de la Xarxa per l'any 2022, i la cap de projectes del Centre d'Estudis Comarcals del Baix Llobregat, Neus Ribas, ens va explicar les activitats i projectes realitzats per la Xarxa des dels seus inicis el gener de l'any 2020 fins ara. També vam comptar amb les intervencions del director del Memorial Democràtic de la Generalitat de Catalunya, Vicenç Villatoro, i el responsable de Memòria Democràtica de la Diputació de Barcelona, Xavier Menéndez.

El Plenari va aprovar la Memòria d'Actuacions 2020-2021 i el Pla de Treball pel 2022 amb una proposta de de la Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana, d'incorporar a la Xarxa un representant dels Ateneus que van patir espolis en temps franquistes.

La segona part del Plenari, de caire més lúdic, el catedràtic de dret constitucional Marc Carrillo va realitzar una ponència sobre el projecte de la llei de memòria democràtica i la seva tramitació parlamentària, seguida d'una interessant taula rodona en la qual hi van participar l'Associació Catalana d'expressos polítics, l'Associació per la Memòria Democràtica del Baix Llobregat i l'Amical de Mauthausen.

Us deixem amb el vídeo del Plenari:

Plenari de la Xarxa de Memòria Democràtica del Baix ... Visualitza ... Comparteix

Xarxa

**MEMÒRIA
DEMOCRÀTICA
DEL BAIX
LLOBREGAT**

Plenari de la Xarxa de Memòria Democràtica del Baix Llobregat

31 de gener de 2022.

Mira a YouTube

ACTES DE COMMEMORACIÓ I HOMENATGE A LES PERSONES DEPORTADES DEL BAIX LLOBREGAT

La Xarxa de Memòria Democràtica del Baix Llobregat va organitzar l'acte d'homenatge a les persones deportades del Baix Llobregat al Parc de Torreblanca el matí del 8 de maig. L'any 2021 ja es va fer aquest homenatge als deportats i als seus familiars que al llarg de dos anys s'havien localitzat gràcies a la feina impulsada des d'Amical Mauthasen, el CECBLL, ajuntaments de la comarca, i investigadors i investigadores de diversos municipis del Baix Llobregat. Es va decidir tornar a fer l'homenatge degut a les restriccions d'aforament al que estàvem sotmesos durant l'homenatge de l'any passat. Aquesta vegada hi van assistir familiars de les persones deportades, entitats, representants polítics i tècnics d'alguns ajuntaments i sindicats de la comarca.

L'acte el va presidir el conseller de Cultura, Medi Ambient i Memòria Democràtica, Jordi Carbonell, amb la participació de la presidenta del Centre d'Estudis Comarcals del Baix Llobregat, Genoveva Català, el president de l'Amical de Mauthausen, Joan Manel Calvo, el director del Museu Memorial de l'Exili, Enric Pujol, i la diputada adjunta a la Presidència de la Diputació de Barcelona i alcaldessa d'Esplugues de Llobregat, Pilar Díaz.

Conduït pel periodista Sergi Picazo, l'acte va comptar amb la intervenció de la Federació Catalana d'Entitats Corals en la part cultural, que van cantar dues peces sota la direcció de Juan Carlos Márquez; i Acrobat Cultura ens va oferir un recital poètic de gran qualitat a càrrec de l'Estel Solé, poeta, i la Pilar Gastou al violí. L'acte va finalitzar amb la lectura dels 98 noms dels deportats i amb l'ofrena floral a l'espai de record del Parc de Torreblanca, al peu de l'olivera.

L'acte es va realitzar dins del marc de la Xarxa de Memòria Democràtica del Baix Llobregat, creada l'any 2020 amb l'objectiu d'impulsar les polítiques en matèria de memòria democràtica de la comarca. Formem part de la Xarxa 25 ajuntaments de la comarca, entitats, sindicats, la Diputació de Barcelona, la Generalitat de Catalunya, l'Amical Mauthausen, el Centre d'Estudis Comarcals i el Consell Comarcal del Baix Llobregat i l'Arxiu Comarcal del Baix Llobregat.

A banda d'aquest acte d'homenatge, la Xarxa de Memòria també ha organitzat el Cicle de Cinema Mai Més a dos municipis; als Cinemes Can Castellet de Sant Boi de Llobregat, es va presentar "L'Holocaust, la deportació i la seva memòria" a partir d'una seqüència didàctica de sis fragments cinematogràfics seleccionats de films comercials, la tarda del divendres 6 de maig; i la tarda del 21 de maig, al Cinebaix de Sant Feliu de Llobregat, es va projectar el documental "Los olvidados de la Linea Maginot" (EnricCanals, 2014) seguit d'un cinefòrum a càrrec de Joan Calvo, president de l'Amical de Mauthausen.

EXPOSICIÓ “NO ESTAMOS MUERTOS”

El Centre Cívic Mas Lluí va acollir el dimarts dia 20 de setembre una activitat de la Xarxa de Memòria Democràtica del Baix Llobregat: la inauguració de l'exposició “No estamos muertos” de Daniel Despothuis.

La presentació va anar a càrrec de Genoveva Català, presidenta del Centre d'Estudis Comarcals del Baix Llobregat des d'on portem la secretaria tècnica de la Xarxa de Memòria, i de Jordi Carbonell, conseller comarcal de medi ambient, cultura i memòria democràtica.

L'autor mitjançant l'art recorda la seva infantessa en un barri rodejat de famílies refugiades espanyoles. La mostra contempla un recull d'obres, tant d'escultura com de pintura, que l'artista va començar a elaborar el 2011 i que ha acabat el gener d'enguany. Es complementa amb un audiovisual centrat amb la ressaca persistent de les onades de la platja d'Argelès sur Mer, que ens enfonsa en un estat meditatiu, torbat per l'aparició fantasmal de persones que van viure aquell internament, recolzat per textos curts i la veu del recitador.

“No estamos muertos” ens convida en la memòria i el record a no oblidar als que van viure aquella terrible desgràcia de la Retirada. Són peces artístiques que impacten i permeten descobrir i reflexionar sobre aquell fet històric.

L'exposició va tenir visites d'alumnes de Sant Feliu que van poder escoltar de la mà de l'autor el sentit de l'obra i les vicissituds personals de l'autor en referència a la seva creació.

JORNADA COMARCAL DE MEMÒRIA DEMOCRÀTICA DEL BAIX LLOBREGAT

El matí de dimecres 26 d'octubre la Xarxa de Memòria Democràtica del Baix Llobregat de la qual el CECBLL en té la secretaria tècnica, va celebrar una jornada comarcal de Memòria Democràtica al mon local adreçada al personal tècnic i polític dels ajuntaments de la comarca. La jornada es va desenvolupar a la sala d'actes del Consell Comarcal amb una assistència de més de 30 persones.

Va obrir la jornada el conseller comarcal de Cultura, Medi Ambient i Memòria Democràtica, Jordi Carbonell acompanyat de Xavier Menéndez, director del Programa de Memòria de DIBA. Tot seguit el professor Martí Marín ens va oferir la ponència "Polítiques públiques de memòria democràtica. Metodologia i experiència". En Martí Marín és el director del Centre d'Estudis sobre Dictadures i Democràcies de la UAB, centre de recerca al qual se'ls hi va fer l'encàrrec de fer un pla de memòria per la ciutat de Sabadell. Ens va explicar la seva experiència i alguns consells per impulsar accions i polítiques de memòria que arribin a la ciutadania.

Tot seguit, M.Jesús Bono responsable dels projectes de memòria del CECBLL, va moderar la taula d'experiències on hi van participar 4 municipis: El Prat de Llobregat, de la mà de la regidora de joventut, acció comunitària i drets humans, Esther Garcia; Abrera amb la regidora de patrimoni i memòria Arantxa Galofré; Sant Feliu de Llobregat amb el tècnic de cultura César Lorenzo; i Gavà amb la participació de Luis Alberto Guitart, regidor de memòria històrica, nova ciutadania i esports.

En acabar les persones assistents van poder comentar experiències i problemàtiques comunes que es troben els agents de memòria de la comarca.

INVENTARI D'ESPais DE MEMÒRIA DEL BAIX LLOBREGAT

L'alumne Alex Ventura Oliveira, del Màster en Gestió Turística del Patrimoni Cultural de la UAB, estava realitzant el seu treball final de màster sobre els espais de memòria de la comarca. Atès que el seu propòsit s'alineava amb un dels nostres objectius de l'any, en un inventari exhaustiu dels espais de memòria que tenim a la comarca, vam encetar una col·laboració en aquesta recerca per a la realització de l'inventari comarcal d'espais de memòria. Aquesta recerca va donar com a fruit quasi una cinquantena d'espais de memòria inventariats de 14 dels 30 municipis de la comarca, gràcies a la col·laboració dels ajuntaments que van respondre a la petició que es va fer des de la Xarxa. Aquest inventari s'haurà d'anar ampliant i quedarà recollit en l'espai web de la Xarxa de Memòria Democràtica del Baix Llobregat.

ENLLAÇOS D'INTERÈS

[Web de la Xarxa de Memòria Democràtica del Baix Llobregat](#)

[Reglament de Funcionament de la Xarxa de Memòria Democràtica](#)

[Protocol de la Xarxa de Memòria Democràtica. Acord aprovació.](#)

[Acte de Constitució de la Xarxa de Memòria Democràtica dia 25 de gener de 2020](#)

[Memorial Democràtic Baix Llobregat](#)

